İlerici Enternasyonal ile ilgili bilgiyi basından öğrenmişsinizdir. Yıl sonunda toplanıp örgütlenmesini ilan edecek, bu arada programı da daha açık olarak şekillenecektir.

Yeni bir oluşumu savunmak ya da karşı çıkmak için önce ne yapmak istediğini ve bu istediğinin mevcut örgütlenmelerden ne oranda farklı olduğunu anlamak gerekir. Bunu anlamadan savunmak da karşı çıkmak da anlamsız olur.

Bu örgütün ne yapmak istediğini anlayamadım.

Bunu biraz açayım…

Ne yapmak istediği belli aslında; dünyanın her yanını saran direniş hareketleri arasında eşgüdüm sağlamak, bunları birleştirmektir.

Politikada amaç, o amaca nasıl ulaşabileceğinizin araçlarıyla birlikte düşünülmelidir. Bu olmadan amaç ilan etmek anlamsızdır. Amacınız varsa ama o amaca ulaşmak için uygulanabilir bir planınız ve buna uygun araçlarınız yoksa, amacınızın da önemi yoktur. Herkes şu veya bu amacı ilan edebilir ve ilan ettiğiyle kalır.

Amacınıza ulaşmak için gerekli araçların tümüne sahip olmayabilirsiniz ama bunların nasıl oluşturulabileceğiyle ilgili planınız bulunması gerekir. Bunu yapmakta başarılı olursunuz ya da olamazsınız ama en azından başlangıçta planınız somut olur.

Ek olarak, kurmayı amaçladığınız örgütün benzerleri yıllardan beri varsa, faaliyet içindeyse, bunlardan farklı olarak ne yapacağınızın somut olması gerekir. Bir örgüte karakterini veren bu farklılıktır. Başkalarının zaten yaptığını yapacaksanız, size gerek yoktur.

Her faaliyet alanına ilişkin klasik sayılabilecek faaliyet programı vardır; bunu başkaları da yerine getirir, siz de aynısını yaparsınız. Farklılığınız ya da örgütünüzün karakteri, ayrı olarak ne yaptığınızda somutlaşır. Bu fark yeterince açık değilse, bunun ilk sonucu örgütün farklı bir politik kişilik kazanamamasıdır. Bu durumda istediğiniz kadar aktif olun, gelişemezsiniz.

İlerci Enternasyonal'in esas amacı, açıklamadan anlaşıldığı kadarıyla, dünyayı saran protesto hareketleri arasında bağlantı kurmak, bunları bir araya toplamaktır.

Anlamsız bir istek demek gerekiyor. Şöyle ki:

20 yıl öncesinde yaşamıyoruz, bu nedenle de dünyanın bir ucundaki bir hareketle başka bir ucundakinin bağlantı kurması sorun değildir. İnternet var, hemen her hareketin web sayfası var; bunu bulmak ve haberleşmek sorun değildir. Bağlantı kurmak için ayrı bir örgütlenme gereksizdir.

Bu hareketlerin birleştirilmesi, çağdaş kapitalizmi hedefleyen ortak bir amaca yönlendirilmesi ise fazlasıyla genel bir istektir. Aynı hedefe sahip değişik örgütler yıllardır önemli hiçbir şey yapamamıştır.

İşçi sınıflarının ve genelde emekçi halkın daha örgütlü olduğu Avrupa ülkelerinden iki örnek vermek gerekirse…

Avrupa Sol Partisi (ASP) vardır ve değişik ülkelerden buna üye partiler bulunmaktadır. Bu partinin kurulmasının üzerinden on yıldan fazla zaman geçmesine rağmen toplantılar yapıp sonuç bildirgeleri açıklamanın ötesine geçememiştir.

Unutmayalım, İlerici Enternasyonal'in tersine ASP üyelerinin bulundukları ülkede belirli bir örgütlülüğü bulunmaktadır ya da ASP altı boş bir örgütlenme değildir.

İkinci örnek, belirli aralıklarla toplanan Avrupa ülkelerindeki komünist partileriyle ilgilidir. Bunlar da toplanırlar, kapitalizmin kaçınılmaz çöküşüne doğru hızla ilerlediğini, kapitalist sistemin buhran içinde olduğunu yıllardan beri yaptıkları gibi yeniden tekrarlar, bunun ifade edildiği bir açıklama yayınlar ve dağılırlar.

Bu partilerin de bulundukları ülkelerde şu veya bu oranda örgütlenmesi vardır.

İlerici Enternasyonal bu örneklerden farklı olarak ne yapacaktır? Üstelik bu örneklerin altı da şu veya bu oranda doludur. İlerici Enternasyonal'de henüz bu da yoktur ve buna nasıl ulaşacağı da belli değildir.

Örnekler Avrupa ile ilgili olmakla birlikte dünya geneline de uygulanabilir.

Kitle örgütlülüğünün dünyanın kalanına göre görece daha yüksek olduğu Avrupa'da bile ülkeler arasında birleşik işçi eylemi yapılamamıştır. Avrupa Sendikalar Birliği vardır ama durum böyledir. Aynı iş kolunda –diyelim otomotiv sektörü- birden fazla ülkede işçiler ortak eylem -mesela grev- yapamamıştır.

Avrupa çapında ortak eylemi sadece ATTAC başarabildi, mesela suyun özelleştirilmesine karşı yaptıkları kitlesel gösteriler ses getirdi ve bir oranda sonuç da aldı. Bu hareket de son yıllarda zayıflamış ve ağırlıkla ülkeler bazında örgütlenmeyle sınırlı kalmıştır. Ülkeler arasında bağlantıları vardır ama zayıflamıştır.

Avrupa çapında son eylem ortaokul ve lise öğrencilerinin iklim gösterileriydi; değişik ülkelerde zamandaş gerçekleşen ve kitlesel olan bu eylemler gerçekten ses getirdi, değişik ülkelerde iklimin iyileştirilmesiyle ilgili önlemler sıkılaştırıldı, korona krizi olmasaydı bu eylemler şüphesiz sürecekti.

Bu eylemler hayatın sadece bir yanını hedef almakla birlikte yine de önemliydiler.

“İklimi değil sistemi değiştir” sloganı lafın ötesinde anti-kapitalist bir slogan değildi ve etkisi de olmadı. Türkiye solunun haberi az olabilir ama başka ülkelerde politik olarak aktif herkes reel sosyalizmdeki iklim krizini, bu sistemin doğayı nasıl tahrip ettiğini bilmektedir.

Doğanın korunmasının sistem sorunu olarak değerlendirilebilmesi ancak bu talebin tüketim toplumundan uzaklaşmak hedefiyle birleştirilmesiyle mümkündür. Başka bir deyişle tüketimin sınırlandırılması hedefi önemlidir. Bu hedefi savunarak ne kapitalizmi ne de marksist sosyalizmi savunmak mümkün değildir. Her ikisinde de insanların tüketimini yükseltmek amaçtır, komünizmde özellikle amaçtır. “Herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacı kadar” ne demektir? İhtiyaç bitmez, bazıları giderilince başkaları ortaya çıkar ve bu anlamda komünizm gelişmiş bir tüketim toplumudur. Bu da kaçınılmaz olarak gelişmiş bir üretimi gerekli kılar ve böyle bir üretimi de doğayı artan oranda tahrip etmeden yapamazsınız.

İki sistem arasındaki temel fark üretim araçlarındaki özel ya da toplumsal mülkiyetle ilgilidir, yoksa her ikisinde de tüketimin sınırlanması amacı yoktur.

Marx 19. yüzyılın ortalarında “insanlık kapitalizmin fazla değil az gelişmiş olmasından sıkıntı çekiyor” derken dönemine göre haklıydı. Dünya genelindeki üretim insanlığın asgari ihtiyaçlarını bile karşılamaya yetmiyordu ama o günler geride kaldı. Bugün bu üretim insanlığın genişlemiş asgari ihtiyaçlarını (beslenme ve barınmanın yanı sıra temel eğitim, sağlık hizmeti ve asgari gelecek güvencesi) karşılayabilecek durumdadır. Kaynaklar çok eşitsiz dağılmıştır, burası açıktır ama üretimin daha hızlı artırılması da hiç gerekli değildir.

Kapitalizm sürekli yeni ihtiyaçlar üreterek gelişebilmektedir ve reel sosyalizm de farklı olanı yapmamıştır. İddiası, “biz daha iyisini yaparız” idi ve önemli farkları üretim araçlarındaki mülkiyetin farklı olması ve bunun değişik toplumsal alanlardaki yansımasıydı.

Bu nedenle de doğanın tahribinde iki sistem arasında önemli fark olduğu görülmemiştir.

Durum budur…

Başka bir uygarlık anlayışına ihtiyaç var ve bu anlayış yavaş da olsa şekilleniyor. Bu anlayışın

temeli üretim toplumundan çıkmaktır ve bu da sadece kapitalizme değil marksist sosyalizme de uzaktır.

Zaten harcanan onca çabaya karşın çevreci hareketlerin hem sürmeleri ve hem de kapitalizmin yanı sıra marksist sosyalizmi de benimsememeleri bu nedenledir.

İlerici Enternasyonal farklı olarak ne yapacaktır; bırakın pratiği, teorik olarak benzerlerinden farkı nedir, belli değildir.